

Lampiran 1

Surat Izin Mengadakan Penelitian di Museum Bank Rakyat Indonesia

KEMENTERIAN RISET, TEKNOLOGI, DAN PENDIDIKAN TINGGI
UNIVERSITAS NEGERI JAKARTA
BIRO AKADEMIK KEMAHASISWAAN DAN HUBUNGAN MASYARAKAT
Kampus Universitas Negeri Jakarta
Jl. Rawamangun Muka, Gedung Administrasi Lt. 1, Jakarta 13220
Telp: (021) 4759081, (021) 4893668, email: bakhum.akademik@unj.ac.id

Building Future Leaders

MO 09/11/2019

Nomor : 13385/UN39.12/KM/2019
Lamp. : -
Hal : Permohonan Izin Mengadakan Penelitian untuk Penulisan Skripsi

13 September 2019

Kepada Yth.
Pimpinan Museum Bank Rakyat Indonesia
Jl. Jend. Soedirman No. 57, Pesayangan, Kedungwuluh,
Kec. Purwokerto Barat, Kabupaten Banyumas, Jawa Tengah
53131

Sehubungan dengan keperluan penulisan Skripsi mahasiswa, dengan ini kami mohon kesediaan Bapak/Ibu untuk dapat menerima Mahasiswa Universitas Negeri Jakarta :

Nama : Citra Nur Hikmah
Nomor Registrasi : 4415160576
Program Studi : Pendidikan Sejarah
Fakultas : Ilmu Sosial
Jenjang : S1
No. Telp/Hp : 081319888987

Untuk dapat mengadakan penelitian guna mendapatkan data yang diperlukan dalam rangka penulisan Skripsi dengan judul **"Bank Pemerintah RI Pertama: Nasionalisasi Syomin Ginko menjadi BRI di Purwokerto (1946 - 1950)"**.
Atas perhatian dan kerja samanya disampaikan terima kasih.

Kepala Biro Akademik, Kemahasiswaan
dan Hubungan Masyarakat
Woro Sasmoro, SH.
NIP. 19630403 198510 2 001

Tembusan :

1. Dekan Fakultas Ilmu Sosial
2. Koordinator Program Studi Pendidikan Sejarah

Lampiran 2

Pendirian Bank Priyayi oleh Raden Aria Wirjaatmadja "De Vader Van Het Landbouwcredietbank"

A. 1909 N°. 87. Maandag, 15 Maart 24te Jaargang.

BATAVIASCH NIEUWSBLAD

Redacteur F. H. K. ZAALBERG, Kall Bazar No. 23. Telefoon No. 1045 en 1055. Telegram-adres: Nieuwsblad Batavia.

Abonnement per 6 maanden f 10.—
 Advertentie voor de 5 woorden 25 cent.
 Grote letters naar plaatsverant tegen regulier.
 Een Advertentie wordt voor minder dan f 1.— gekocht.
 Bestemmings 10 cent.

Uitgever J. KOLFF & Co. Kall Bazar No. 24. Telefoon No. 1049, 26 (Hilfz. Veldwerkzaam). Telegram-adres: KOLFF Batavia.

EERSTE BLAD.

Dit Nummer bestaat uit Vier Bladen.

INHOUD:

van het Tweede Blad:

Afcheidswoorden van Soeal; Gemeente-Zaken; De Inkomsten Belasting; Nat.-indij (Vervolg van het Eerste Blad); Verspreide Berichten.

van het Derde Blad:

Cassier's Diplomatieke Gultigheid op Rijn; Nieuwe uit Nederland.

van het Vierde Blad:

Timor; Dienstoffennood; Senegale Berichten; Feuilleton.

geleend was, niet alleen van ambtenaren, maar ook aan den *tani* en den *loekang*.

De zaak kreeg rookbaarheid. Er was gezondigd tegen de voorschriften. De europese bestuurder van Poerwokerto kreeg een wenk van hoogerhand, de f 4000 zoo spoedig mogelijk weder in de misgittas terug te doen storten. Dat kon de path natuurlijk niet. Doch te Poerwokerto waar men zijn werk kende en waardeerde, ging onder de europese ingezetenen een ijver rond met de nit-noedigen om „den armen, doch eerlijken path“ uit den brand te helpen — en binnen betrekkelijk korten tijd was de, som bijeen.

Aldus werd een soort grondkapitaal gevormd dat den assistent resident in siert stelde, om een kleine, plaatselijke instelling in het leven te roepen, welke aan iedereen vertrouwen inlander hulp kon verschaffen. Deze instelling bradde zich meer en meer uit, en zoo ontstond de Poerwokertosehe Landbouwcredietbank, die thans in alle residenties van Java navolging heeft gevonden.

Het belangrijke werk van Wirjaatmadja, heeft rijke vruchten gedragen. En de oude man was in zijn afdeeling zoo populair, dat men hem ook na zijn pensioenstelling vertrouwelijk *Kijakhi pathi* noemde, een naam die in de herinnering zal blijven voortleven.

Kijakhi path heeft vele zonen en dochters achtergelaten. Onder de zonen is één leerling aan de inlichting voor de opleiding van inlandsehe officieren te Meester Cornelis, één student aan de Arisanaschool en één aan de Burgeravondschool; zijn dochters zijn alle getruwd.

DE VADER VAN HET LANDBOUWCREDIET.

Den 11en deser is te Poerwokerto (Banjoemas) op zeer hoogen leeftijd overleden Raden Aria Wirjaatmadja, gepensionneerd path van dat regentschap. Met dezen oud-ambtenaar is een merkwaardig en zeer verdienstelijk man heengegaan. Maar dan veertig jaar heeft Wirjaatmadja het gouvernements-trouw aan eerlijk goddienst. Vooral die path, op den leeftijd van ruim zestig jaren, heeft hij naam gemaakt, en word hij eerst begiftigd met den titel van Rangga on later met dien van *Aria*.

Zijn groote verdienste is den eersten stoot te hebben gegeven tot de oprichting van de creditinstellingen voor den kleinen man, en al is het waar dat voor de oprichting en bevoening van de organisatie de steun der superieore bestuursambtenaren onmisbaar is gebleven, het blijft een feit — misshien alleen onder de inlandsehe ambtenaren bekend — dat Raden Arja Wirjaatmadja de vader was van de landbouwcredietbanken.

Hoe dat gezagan is?

Wirjaatmadja was, behalve goed ambtenaar, goed financier. Als zodanig werd hij belast met het beheer der misgittas, die toen ter tijd om en bij de vierduizend gulden inhield. Zoals bekend, mag het misgittageld voor niets anders gebruikt worden dan ten behoeve van den goddienst; het mag alsoo niet uitgeleend worden, alteminst tegen rente. Doch de Javaan is eeneis uiterlijk een goed moeljan; aan maatregelen tot verbreiding, algemeene beoefening van zijn goddienst, denkt hij weinig; en ook te Poerwokerto werd de misgittas enkel gebruikt voor het onderhoud en zoo noodig de uitbreiding der heilige gebouwen.

Dit alles wist Wirjaatmadja. Maar idealist met praktischen zin, zag hij dat met die geringe som van f 4000 heel wat gebrek bij de inlandsehe bevolking, in het bijzonder bij den *priyaji* die hem zoo na stond, gelenigd, misshien bestreden zou kunnen worden. En zoo zette hij de voorschriften van den goddienst ter zijde; met medeweten, zegt men, van zijn over, leende de path aan verouderde *colleget*, die daaraan behoefte bleken te hebben, (bv, om hen uit de handen van woekeeraars te redden) van het misgittageld, eerst kleine bedragen tegen kleine rente, waarbij gezorgd werd dat de debiteuren de geleende som met gemak zouden kunnen terugbetalen. Een toon later bleek dat de bij de verbintenisse gestelde termijn van afbetaling — twintig maanden — geen moeilijkheden opleverde, ging de path op den eenmaal ingelezen weg verder en gaf hij meerdere uitbreiding aan zijn zaak, totdat het grondkapitaal van f 4000 zoo goed als geheel uit-

NEDERLANDSCH INDIE.

Batavia, 15 Maart 1909.

Oranje feesten. — De comissie uit den gemeenteraad tot voorbereiding van feestelijkheden ter gelegenheid van de heuglijke gebeurtenis heeft besloten op een dag na ontvangst van de tijding een ochtend-kinderfeest te geven in het Wilhelmianpark, toegankelijk voor kinderen van alle landeden, 's avonds verlichting van dat park en vuurwerk, met muziek, terwijl getracht zijt worden bloesop voorstellingen te laten geven in de open lucht dan en op het Koningsplein.

Op laatstgenoemde plaats tevens wajang en gamelan spel.

Den daarop volgenden morgen volks spelen op het Koningsplein.

De ingezetenen worden uitgenoodigd door het uitsteken van vlaggen en het zoo inuiterlijk mogelijk verlichten der woningen 's avonds uiting te waken geven aan hun vreemde.

J. C. Th. Kroesen. — In den afgelopen nacht is hier ter plaats overleden de heer J. C. Th. Kroesen, oud lid van den raad van Indië. Hij stamde nog uit de oude school, begon zijn loopbaan als controleur bij de landelijke inkomsten en cultuur op Madura. Dat was in die zestiger jaren. Als weder bestuurs-ambtenaar zijn tal van overplantingen zijn deel geweest. Na een dertigjarigen dienst werd hij resident van Soerabaja — waar zijn naam nog voorleest in het naar hem genoemde park — en in 1896 werd hij benoemd tot lid in den raad van Indië, in welk ambt zijn rijke en rijke kwam. In dat ambt bleef hij tot 10 Februari 1903. In den laatste tijd werd hij door vele ziekten gepeest. Na eenigezins hersteld te zijn van diaken had hij het ongeluk te vallen en een arm te breken; en nu het laatst openbaarde zich een ontsteking van den blinden darm, waartegen het lichaam niet meer bestand bleek.

Na zijn pensioenstelling leefde hij hier eenvoudig en stil, zoodra zijn krachten toeliet nog deelname aan het sociale leven. Zoo zag men hem bij de laatste verkiezingen nog ter steun opgaan. Hij is nog een zestig jaar oud geworden.

Afjak. — De gouverneur van Atjak selde 12 deser: De benedeboofden Jade en Maraban onderwierpen zich met 70 volgelagen; drie gewonen werden ingeleverd. Neergelegd worden in de Alslanden 4 kwaadwilligen, waaronder het benedeboof Goeroe Felti; in Pedia een kwaadwillig, gewond licht een inlandsch mindere.

Timor. — De resident van Timor en Onderhoorigheden selde 8 deser via Makassar: De controles van Beloe bericht: Timoreezen uit Oikoele overvallen in den nacht van 24 Februari het bivak van de patrouille van luitenant Gude, nabij kumpoeng Wonak, in het landschap Inama. De aanval werd afgeweken met achterlijven door de kwaadwilligen van 2 doode gewoerdragenden in om te vallen. Onzerzijds werd onbeduidend gewond de inlandsehe fuselier Kasannoekin No. 63690. De redenen van den aanval, zoodme verdere bijzonderheden zijn onbekend, doch een onderzoek wordt ingesteld.

Hooge Politiek. — Men schrijft ons uit Nederland: Men maakt zich hier te lande druk over de vraag of Gelderland niet een commissie van Koninklijk moet krijgen, die rechts is, derhalve tot de coalitie behoort. Hoewel de provincie voor een zeer aanzienlijk deel katholiek is, zoo is toch het grootste part anti-revolutionair, zoodat in elk geval — naar men althans beweert — een liberale gouverneur te Arnhem niet op zijn plaats zou zijn. En dan worden de beginselen van ons oud-republiek, baron Swerts, nagevolgen en komt men tot de conclusie dat hij als anti-revolutionair niet geheel zilver op de gruit is en daarom noot H. M. vertegenwoordiger in Gelderland mag worden.

Wat het landbelang voort, moet den doorzlag geven; maar daar denkt men niet aan!

Het Vaarwater van Soerabaja. — Onze mededeelingen omtrent werkzaamheden die thans in het Westgat voor Soerabaja zullen worden aangevraagd ter verbetering van den waterweg alhier, behoeven aanvulling en verbetering.

Een korte uiteenzetting van den toestand moge voorsagen.

De stroom van het Oostgat door den Trechter naar het Westgat zou wellicht sterk genoeg zijn om de vaargeul op voldoende diepte te houden, ware het niet dat de kracht van desen stroom door de verbreding van den Trechter mond aanzienlijk verzwakt wordt. Even beoorden den vasten wal vormt zich dienstegevolge de zogenoemde drempel, waar de vaargeul beoosten het lichtschip een diepte

DINGEN VAN DEN DAG.

Het Recht van den Inlander.

Zonder commentaar volgt hier de vertaling van een inlandsehe brief:

„Ik ben orang tani, opgezeten van de desza Babakan, distrikt Pasekan, land Indramajoe West. Mijne sawah liggen aan de kalen (kaly) Bay.

Toen de vorige administrateur, die voor de irigatie veel ijverde, en ook de kalen Bay verbeterde zoodat het rivierstroom tot de zeedijken werd gevoerd door de kalen Bay en andere kanalen, en tevens de watsvloed goed geregeld was, heb ik met vele anderen aan de kalen Bay sawah aangelegd. In het begin ging dat met vele moeilijkheden gepaard, maar door aanlijbbing verbeterde de grond spoedig, en door de goede zorgen aan de irigatie besteed kreeg ik van mijne sawah een goede opbrengst, 200 sangas per bouw (dree 40 plo).

In de laatste jaren is dat geheel anders geworden; het toelicht op de irigatie is veel verminderd, en daardoor is de kalen Bay verstoort van het rivierwater, dat alleen bij groote bandjits daar komen kan, terwijl vroeger een rivierstrand even boven laag water voldoende was om het rivierwater door de slokka Goedang in de kalen Bay te brengen. De opbrengst mijner sawah is daardoor tot de helft verminderd. Vroeger betaalde ik voor gezagd product 2 1/2 plooit tjoekerijst per bouw; nu ik de helft minder heb aan opbrengst, moet ik betalen 1,65 plooit tjoekerijst, grof van korrel en niet 1,25 plo. tjoekerijst. De padi die ik nu oogst, is van mindere kwaliteit en ik moet veel meer verstoppen om dezelfde hoeveelheid grove tjoekerijst te verkrijgen. Is dat billijk? Wij Inlanders hebben reeds herhaaldelijk geklagd over de tjoekerijst, doch krijgen geen gehoor. De landeigenaren zijn rijke menschen en de administrateur krijgt zijn winst. Wij zijn arm en hebben geen macht en gehoor.“

Sumber: Bataviaasch Nieuwsblad, "De Vader van het Landbouwcrediet" (Bapak Kredit Pertanian), Senin 15 Maret 1909. Diakses online: www.delpher.nl

Lampiran 3

Replika Bangunan *Hulp En Spaar Bank Poerwokerto* atau Bank Priyayi Pada Tahun 1895 di Purwokerto

Sumber: *Museum BRI di Purwokerto*

Lampiran 4

Raden Aria Wirjaatmadja Pendiri Bank Priyayi di Purwokerto

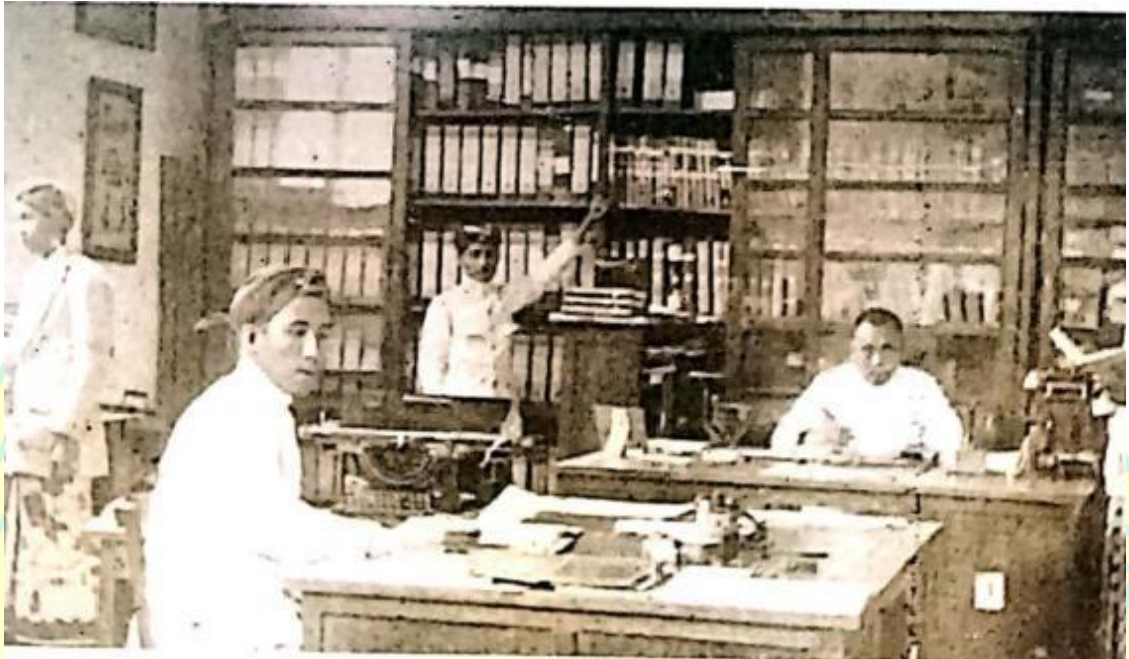

Sumber: Museum BRI di Purwokerto

Lampiran 5

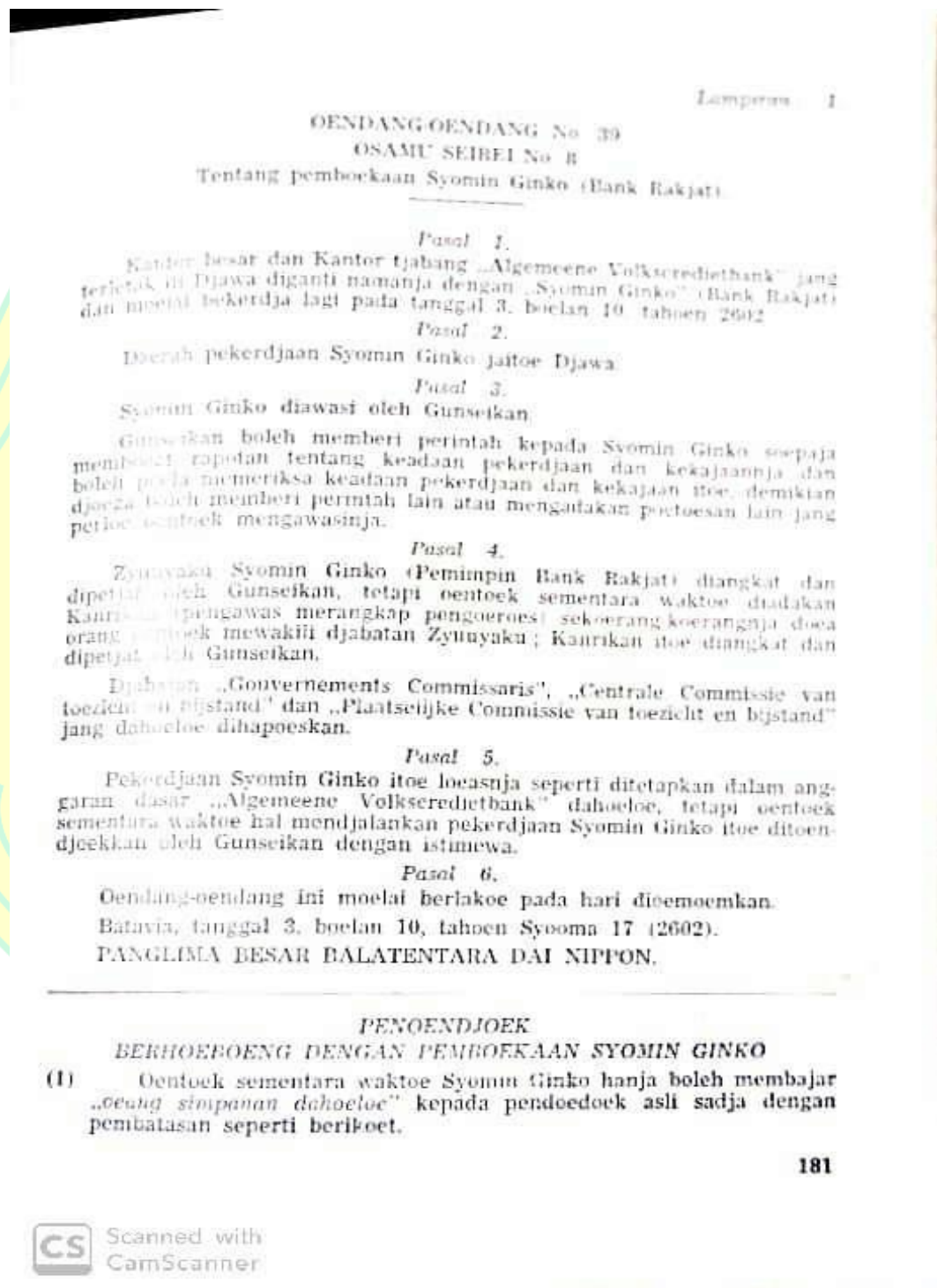
Suasana Kerja di BRI Pada Masa Zaman Belanda

Sumber: Museum BRI di Purwokerto

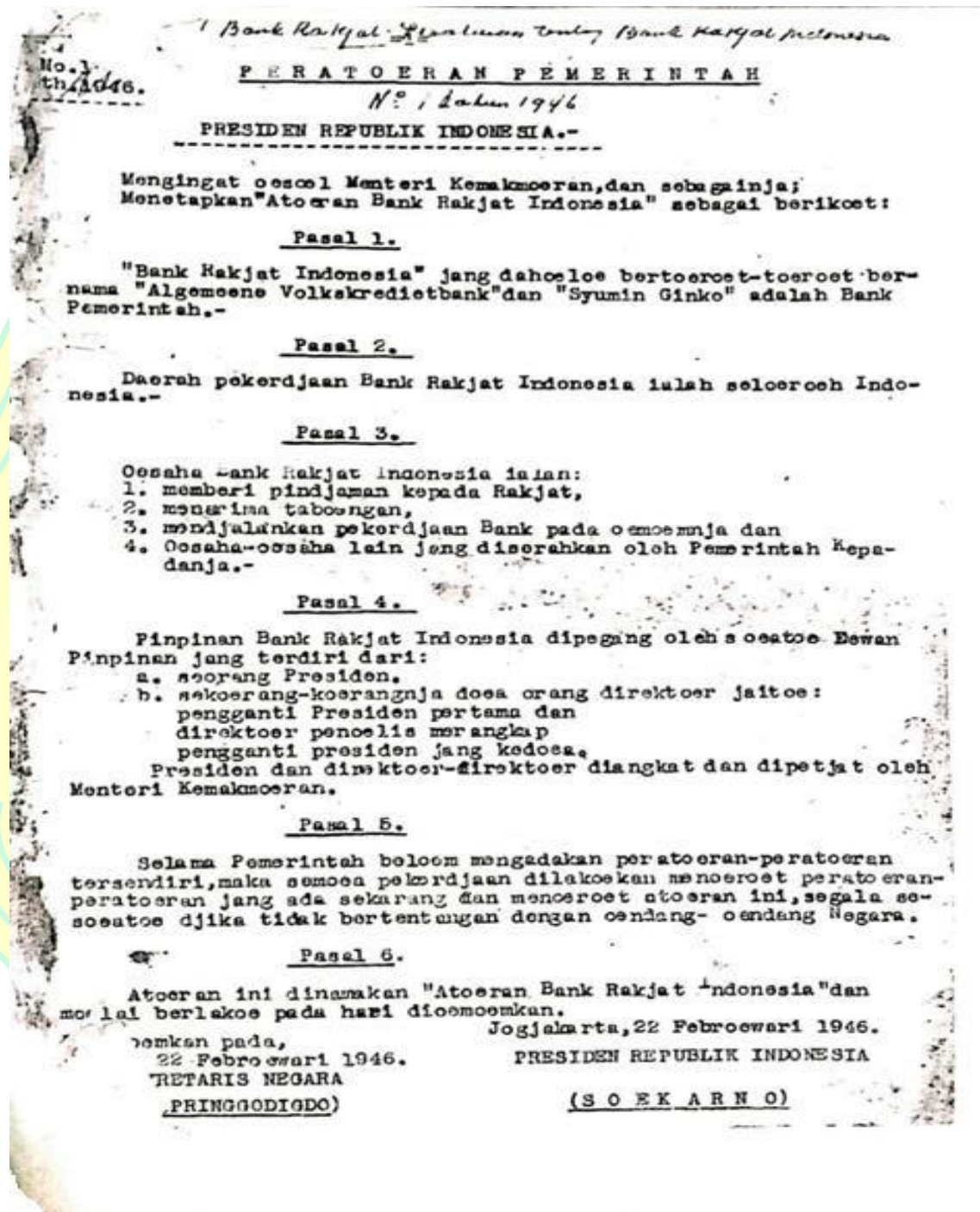
Lampiran 6

Oendang-Oendang No. 39 "Osamu Seirei No. 8" Tentang Pemboekaan Syomin Ginko

Lampiran 7

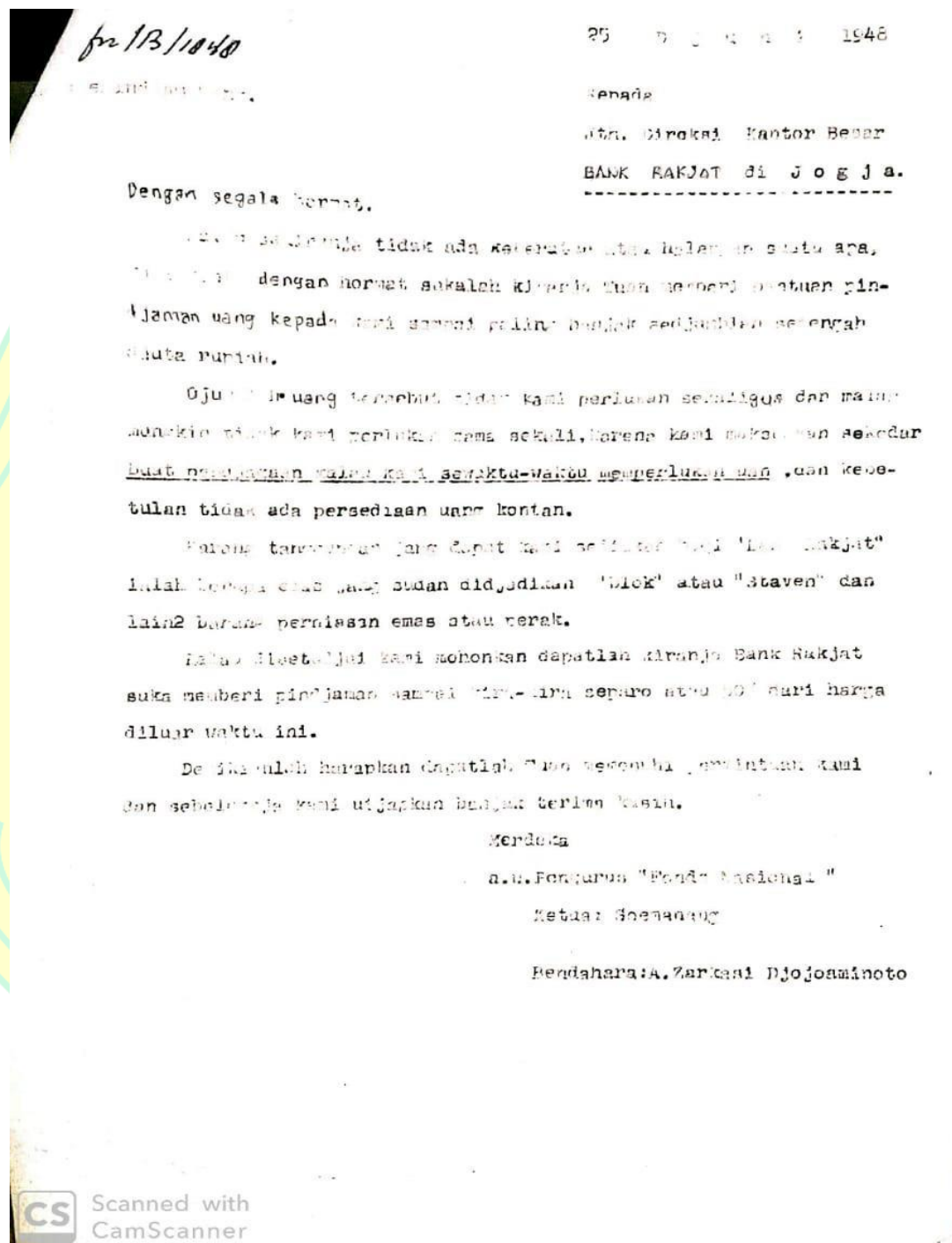
Peratoeran Pemerintah Nomor 1 Tahun 1946 tentang Penetapan BRI

Sumber: Arsip Nasional Republik Indonesia, *Arsip Sekretariat Negara RI No. 374*

Lampiran 8

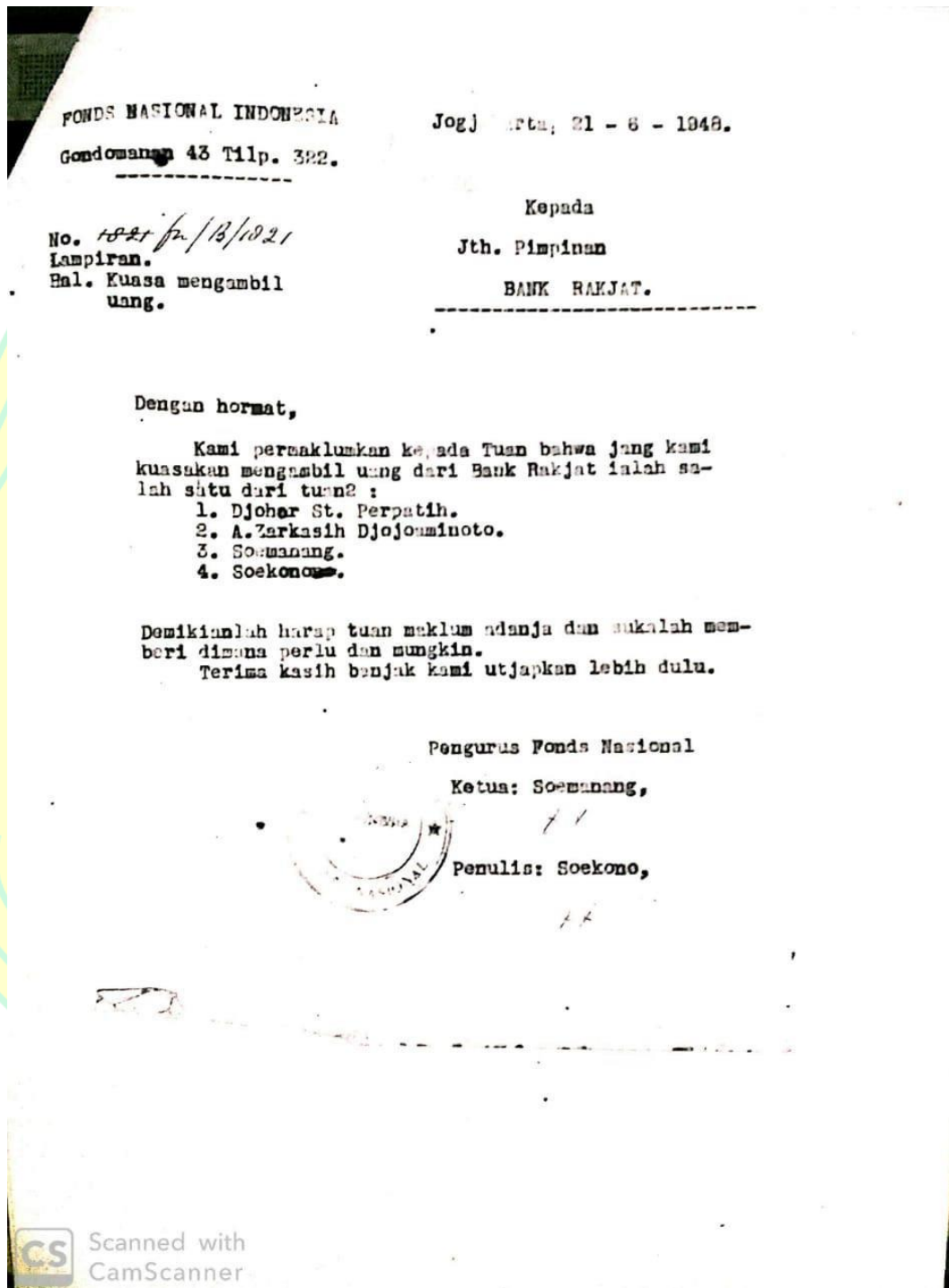
Soerat Permohonan Pindjaman oleh Fonds Nasional Indonesia

Sumber: Arsip Nasional Republik Indonesia, *Arsip Kementerian Dalam Negeri No.22*

Lampiran 9

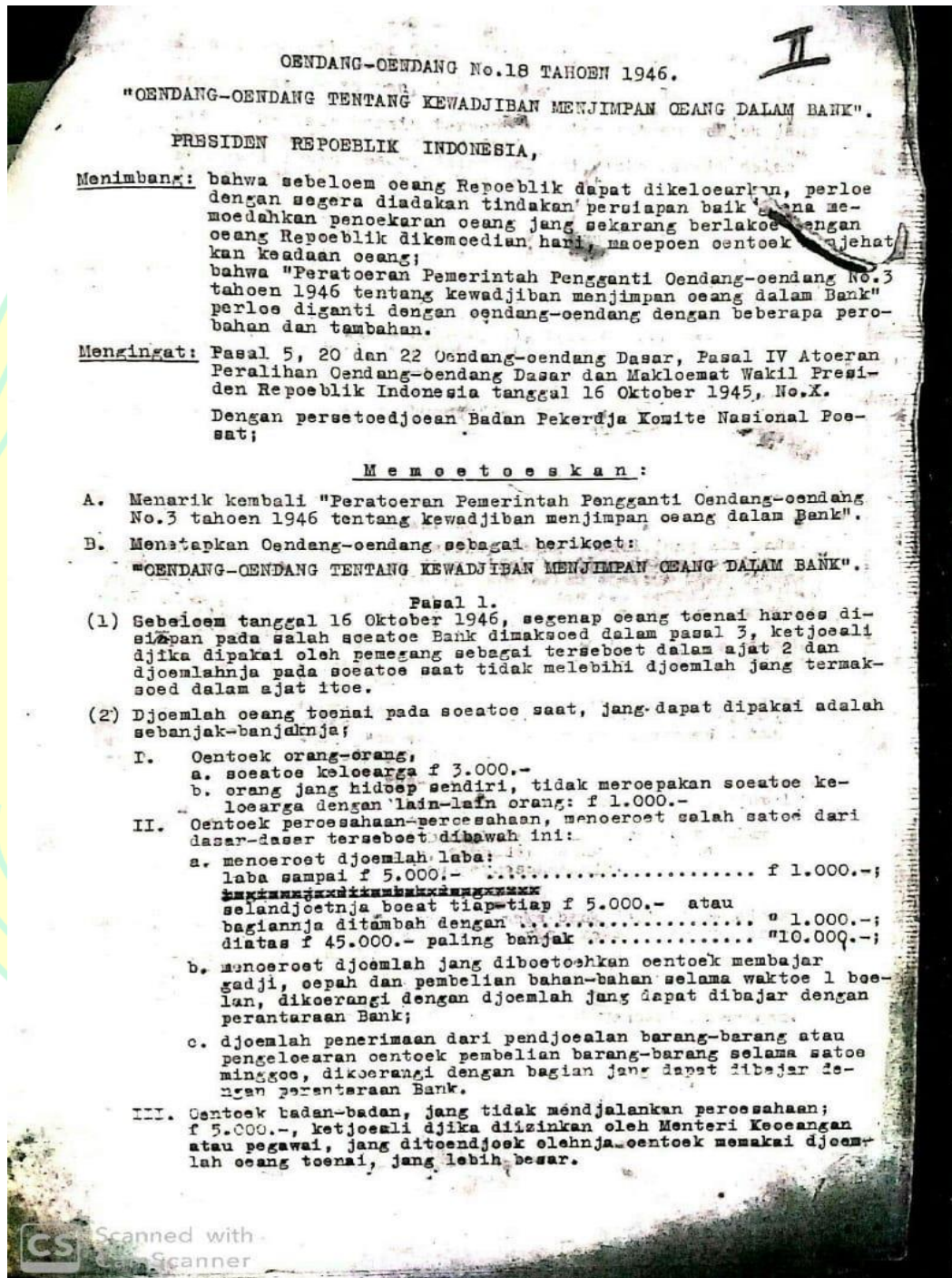
Surat Kuasa Mengambil Uang Fonds Nasional Indonesia di Bank Rakjat

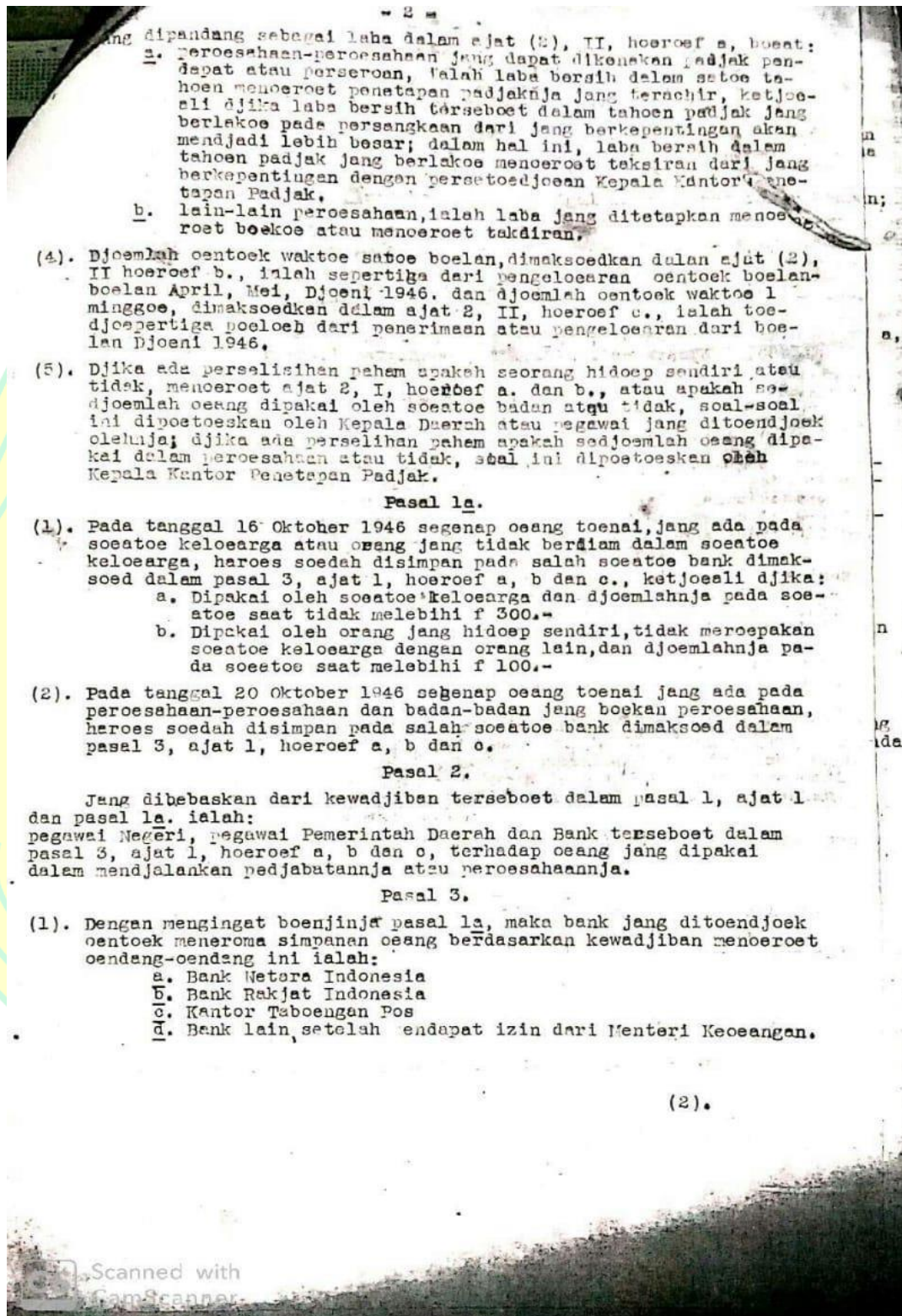
Sumber: Arsip Nasional Republik Indonesia, *Arsip Kemeterian Dalam Negeri No.*

Lampiran 10

Oendang-Oendang Nomor 18 Tahun 1946 Tentang Kewajiban Menjimpan Oeang dalam Bank

Lanjutan lampiran 10

Lanjutan lampiran 10

- 3 -
- (2). Bank Negara dan Kantor Taboengan Pos tidak diwadjibkan membayar sewa modal terhadap djoemlah yang disimpan berdasar atas ajat 1. Bank Rakjat dan Bank lain dapat memberikan sewa modal mamporot peratoerannya masing-masing yang mengenai hal ini.
 - (3). Bank-bank tersebut dalam ajat diharoesakan menadakan pemboekaan yang terang dari penerimaan dan pengeloaran uang yang diterima dan dikeloarkan berdasar atas oendang-oendang ini, mamporot petoendjoek-petoendjoek yang djika perloe akan diberitahu oleh Menteri Keoeangan tersebut pada tanggal 15 dan pada setiap boelan; laporan terkoesod haroes disampaikan selambat-lambatnja dalam 2 minggu seterah saat-saat tersebut.
 - (4). Segenap Bank ber-ajib memberikan psterangan dan mengloinkan pemeriksaan didalam boeko-boekoanja oleh Menteri Keoeangan atau pegawai yang ditjoendjoek olehnja djika segala seoesoet dianggap perloe oleh Menteri tersebut.
 - (5). Simpanan berdasar atas ajat 1 pada Bank , tersebut dalam hoeroef a, b dan c dari ajat terkoesod, didjalin oleh Negara Republik Indonesia.

Pasal 4.

Moelai tanggal 15 Djoeli 1946 hingga tanggal 10 Oktober 1946 segala Bank tidak dapat mangeloarkan uang toenai, ketjoeali:

- a. djoemlah-djoemlah yang sebesar-besarnya sesesahnja djoemlah-djoemlah terkoesod dalam pasal 1 ajat 2 oentoeok palonganggo-longan yang berkepentingan antara dua kali pengeloaran berdasar atas hoeroef ini haroes lampun waktos-sadikit-dikitnja 4 minggu; pengeloaran pertama kali tidak dapat didjalkan sebelum tanggal 15 Apoesoes 1946.
- b. djoemlah oentoeok membayar cepah pegawai atau pekerija yang besarnja dalam boelan yang bersengkoetan melebihi f 300, daftar cepah haroes disertakan pada permintaan pada Bank; pengeloaran uang oentoeok cepah ini haroes dikoesod dengan djoemlah oentoeok pembajaran cepah yang soedah terkoesod dalam djoemlah-djoemlah yang telah diterima oleh perusahaan atau badan yang bersengkoetan berdasar atas hoeroef a dari pasal ini.
- c. Setelah mendapat izin dari Menteri Keoeangan atau pegawai yang ditjoendjoek olehnja, izif mana hanje diberikan djikalau kepada pegawai terkoesod dijatakan bahwa seoesoet djoemlah uang diperloekan oentoeok pembajaran yang tidak dapat lipoesohi dari persediaan uang toenai dan tidak dapat didjalkan dengan perantaraan Bank.
- d. penjerahan djoemlah uang antara Bank atau antara Bank dan Pemerintah.

Pasal 5.

- (1). Moelai tanggal 10 Oktober 1946 tidak diizinkan mendjalkan atau menerima pembajaran uang toenai yang berakibat, bahwa pada pihak yang menerima uang ada pelanggaran dari pasal 1a.

dan oentoeok menjampatkan laporan dari sisanja kepada Menteri

Lanjutan lampiran 10

- 4 -

- (E). Moelai tanggal terseboet diatas bank-bank termaksoed dalam pasal 3, ayat 1 hoeroef a, b dan c tidak diperbolehkan menerima atau membajar kembali oeng simpanan oentoe keloearga atau orang jang tidak diam dalam soeatoe keloearga.

Pasal 5.

- (1). Segala pembajaran dari djoemlah jang melebihi f 1000,- japat didjalkan dengan perantaraan Bank; djika fihak jang membajar dan fihak jang dibajar kedoeanja memoenjai simpanan pada bank, dengan djalan jang lazim digoenakan dalam hal ini; djika soeatoe fihak atau kedoea fihak tidak memoenjai simpanan pada Bank djoemlah terseboet disampaikan kepada soeatoe Bank atas pemilihan fihak jang dibajar. Djika fihak jang dibajar tidak memberitahoekan pemilihannja, jang membajar berhak oentoe memilih Bank.
- (2). Pembajaran sebagai termaksoed dalam ayat 1 haroes disertai keterangan jang tjokoep; segala hoetang jang dibajar menoeoet pasal ini dipandang telah dibajar dengan saah.

Pasal 6.

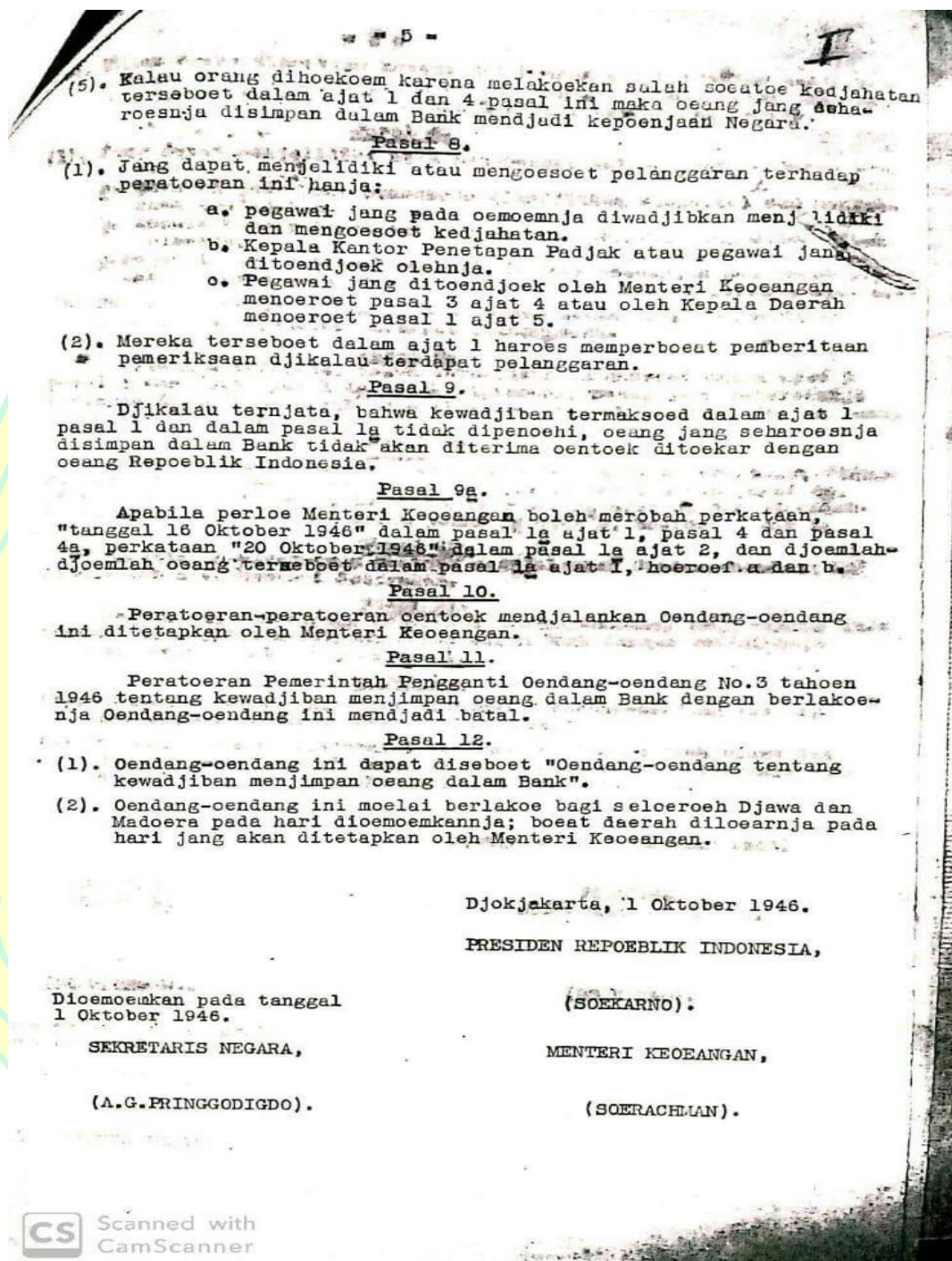
Djika persediaan oeng toenal dari soeatoe keloearga, orang jang tidak berdiam dalam soeatoe keloearga, soeatoe peroesahaan atau badan oleh karena penerimaan oeng-mendjadi lebih besar dari pada djoemlah-djoemlah jang termaksoed dalam pasal 1 ayat 2 bagi golongan-golongan jang berkepentingan, penerimaan oeng jang menjepabkan hal ini haroes disertai keterangan tertanggal dari fihak jang menjampaike oeng; maka jang berkepentingan haroes beroesaha soepaja dalam waktoe 3 x 24 djam setelah penerimaan oeng terseboet, kewadjiban termaksoed dalam pasal 1 ayat 1 dipenoehi lagi.

Pasal 7.

- (1). Djika ternjata bahwa pada tanggal 10 Agoestoes 1946 kewadjiban sebagai terseboet dalam ayat 1 dari pasal 1 beloem dipenoehi oleh soeatoe keloearga, orang jang tidak berdiam dalam soeatoe keloearga, atau seboeah peroesahaan atau badan, maka kepala atau anggauta keloearga, orang jang tidak berdiam dalam soeatoe keloearga, anggauta pimpinan peroesahaan, anggauta pimpinan badan atau anggauta badan jang menjepabkan kalalaian termaksoed dihoekoem dengan hoekoeman pendjara setinggi-tingginja tiga taohen.
- (2). Pemimpin Bank dan pegawai jang berkewadjiban, jang dengan sengadja tidak menjampaike lapoeran, termaksoed dalam pasal 3 ayat 3, dalam waktoe semestinja, atau jang dengan sengadja tidak memenoehi kewadjibannja terseboet dalam pasal 3 ayat 4 atau menjampaike lapoeran jang dengan sengadja diperboeat tidak sesoeai dengan keadaan sebenarnja, atau mengeloearkan oeng bertentangan dengan pasal 4 dan pasal 4a dihoekoem denda setinggi-tingginja f 1000.- atau hoekoeman pendjara setinggi-tingginja 3 taohen.
- (3). Barang siapa setelah tanggal 15 Djoeli 1946 menerima oeng dari soeatoe Bank, bertentangan dengan pasal 4, dihoekoem dengan hoekoeman pendjara setinggi-tingginja tiga taohen.
- (4). Barang siapa dalam hal terseboet pada pasal 6 dalam waktoe jang ditentoeakan pada pasal itoe dengan sengadja tidak memenoehi kewadjiban jang ditentoeakan dalam pasal 1, dihoekoem dengan hoekoeman pendjara setinggi-tingginja satoe taohen.

(5) Kalau

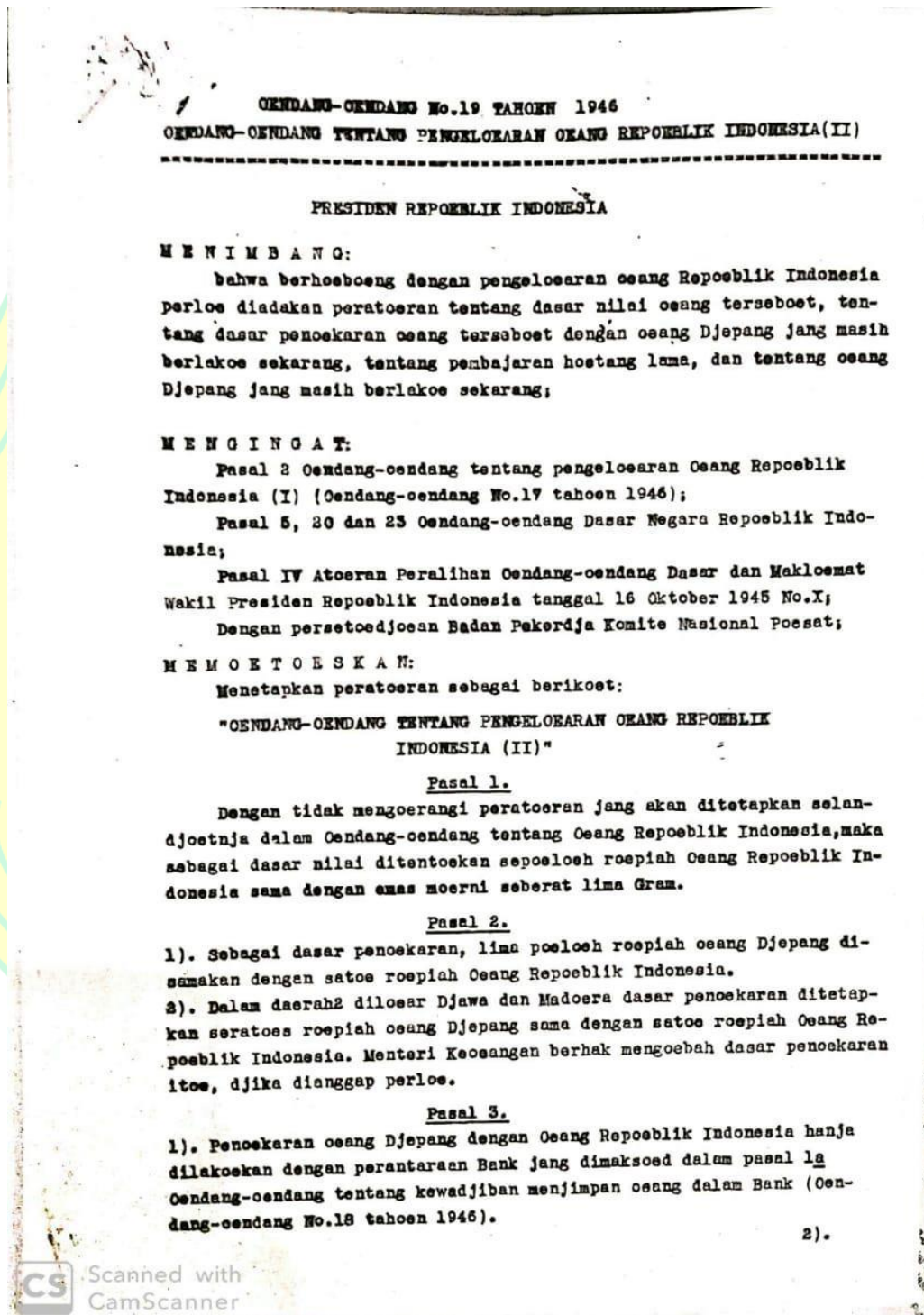
Lanjutan lampiran 10

Sumber: Arsip Nasional Republik Indonesia, Arsip Sekretariat Negara RI No. 343

Lampiran 11

Oendang-Oendang No.19 Tahun 1946 tentang dasar Penoebaran ORI dengan Oeang Jepang

Lanjutan lampiran 11

- 2 -

- 2) Centoek sementara jang ditoekek dengan Oeang Repoeblik Indonesia oleh Bank terseboet ialah hanja oeang Djepang jang telah disimpan dalam Bank menoeoret pasal 1a Oendang-oendang termaksod dalam ajat 1.
- 3) Sebagai pengganti Oeang toenai jang masih dapat dipakai menoeoret pasal 1a Oendang-oendang termaksod dalam ajat 1, maka kepada sekonap pendoedoek diberikan satoe roepiah Oeang Repoeblik Indonesia secrang.
- 4) Apabila dipandang perloe, Menteri Kecoengan diperbolehkan menambah djoemlah oeang, jang diberikan kepada tiap2 pendoedoek asal sadja penambahan itoe tidak melebihi lima sen secrang.
- 5) Menoeoret peratoeran jang diboeat oleh Menteri Kecoengan, pengambilan kembali simpanan oeang dapat dibatasi.

Pasal 4

- 1). Pembayaran segala matjan hoetang jang beloeem dibajar loenas pada waktoe berlakoenja Oeang Repoeblik Indonesia dilakoeakan dengan dasar perhitoengan sebagai berikoet:
- a. Satoe roepiah oeang sah sebeloeem Oeang Repoeblik berlakoe disamakan dengan satoe roepiah Oeang Repoeblik Indonesia, djika hoetang terdjadi sebeloeem tanggal 1 boelan Djanoeari 1945.
 - b. Dosa peeloeh roepiah oeang sah sebeloeem Oeang Repoeblik berlakoe disamakan dengan satoe roepiah Oeang Repoeblik Indonesia, djika hoetang terdjadi pada tanggal 1 boelan Djanoeari ~~1944~~ atau sesoedahnja tetapi sebeloeem tanggal 1 boelan Djanoeari 1946.
 - c. Lima peeloeh roepiah oeang sah sebeloeem Oeang Repoeblik berlakoe disamakan dengan satoe roepiah Oeang Repoeblik Indonesia, djika hoetang terdjadi pada tanggal 1 boelan Djanoeari 1946 atau sesoedahnja.

2). Pembayaran hoetang termaksod dalam hoeroef a dan b ajat 1 tidak boleh dilakoeakan dengan oeang Djepang sesoedah Oendang-oendang ini berlakoe.

3). Menteri Kecoengan dapat mengadakan peratoeran choesoes centoek hoetang2 pajak atau hoetang2 lain kepada negeri, asal sadja tidak mamberatkan orang-orang jang berhoetang.

Pasal 5.

Pembayaran hoetang, berdasarkan/ perdjandjian sewa harta tetap, jang djoega berlakoe sesoedah waktoe termaksod dalam pasal 8, centoek sebagian diketjoelikan dari penetapan dalam pasal 4; besarnja bagian hoetang terseboet centoek masa jang akan datang, ditetapkan lagi.

Pasal 6.

Lanjutan lampiran 11

Menin

- 3 -

Pasal 6.

1). Menjimpang dari pasal 4 ayat 1 sub a, cepah centoek boelan Oktober 1946, jang pada hari berlakoenja Oendang-oendang ini beloes dibajar, pam bajaranja dengan ceang Repoeblik ditetapkan mengingat pedoman cepah Menteri Sosial.

Penetapan cepah selandjoetnja haroes diasoesaikan poela dengan pedoman terseboet.

2). Atoeran terseboet dalam ayat 1 tidak mengenai pegawai/pekerdja Negeri. Hal itoe diaoer oleh Menteri Keoeangan.

Pasal 7.

1). Menteri Kemakmoeran dapat menetapkan harga setinggi-tingginja dari barang-barang jang dipandang perloe olehnja.

2). Penetapan barga, termakoed dalam ayat 1 dapat disertai antjaman hoekoeman pendjara setinggi-tingginja setahoen dan/atau antjaman denda setinggi-tingginja 10.000 roepiah ceang Repoeblik.

Pasal 8

1). Ceang Repoeblik Indonesia moelai berlakoe pada waktoe jang ditetapkan oleh Menteri Keoeangan.

2). Ceang jang berlakoe sebeloes ada ceang Repoeblik, tidak berlakoe lagi sebagai alat pembajaran jang sah moelai hari jang centoek tiap-tiap daerah ditetapkan oleh Menteri Keoeangan.

3). Boeat daerah-daerah di Djawa dan Madoera jang didoesoeki Tentara Asing Menteri Keoeangan dapat menjimpang dari pasal 3 ayat 3.

Pasal 9.

Oendang-oendang ini moelai berlakoe pada hari dicoemoekannja.

JOGJAKARTA, tanggal 25 Oktober 1946.

PRESIDEN REPOEBLIK INDONESIA,

(SOKARNO)

MENTERI KEOEANGAN,

(SAFROEDIN PRAWIRANEGARA)

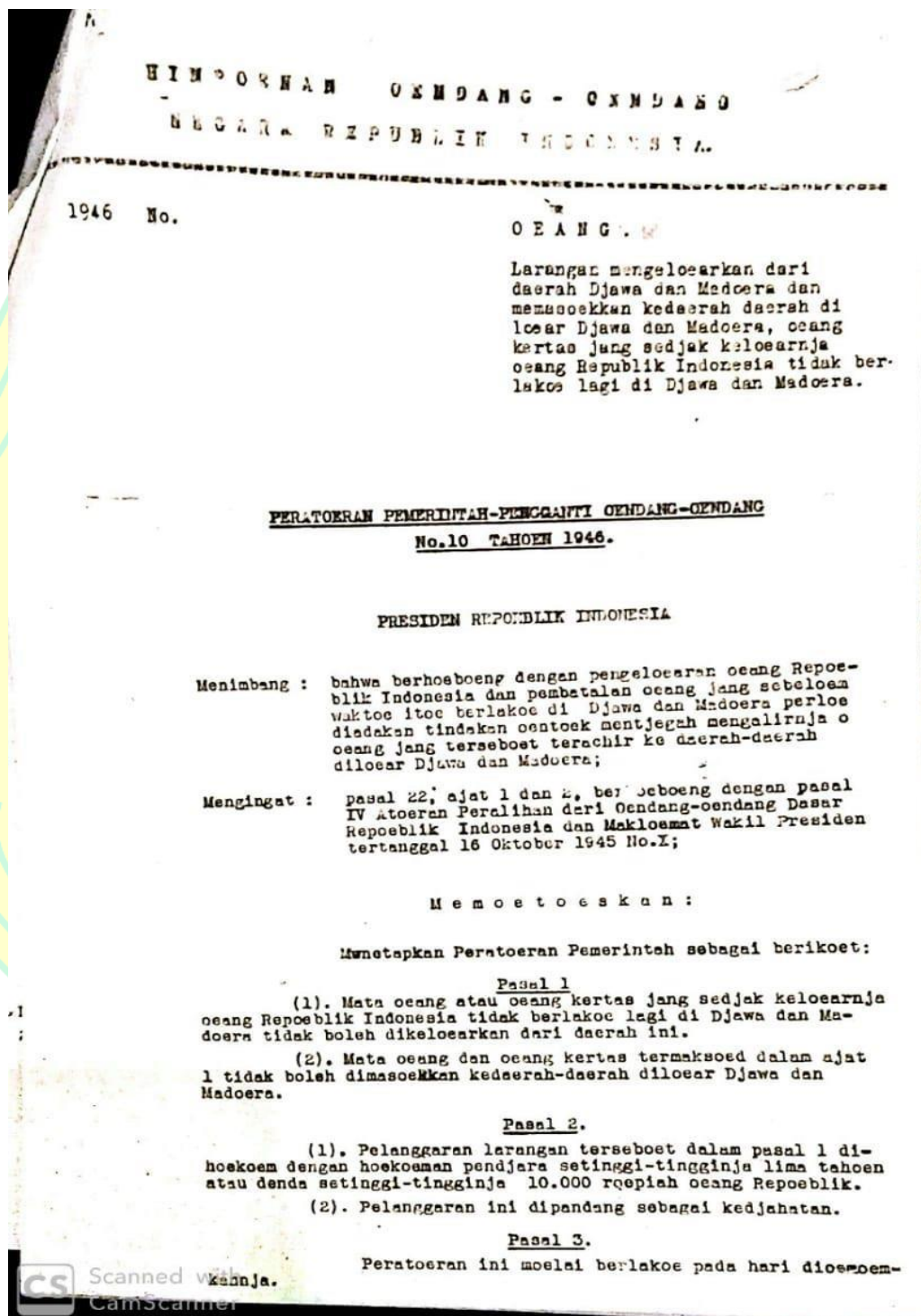
Dicoemoekan pada tanggal
25 Oktober 1946.

SEKRETARIS NEGARA,

(A.G. PRINGGODIGDO).

Lampiran 12

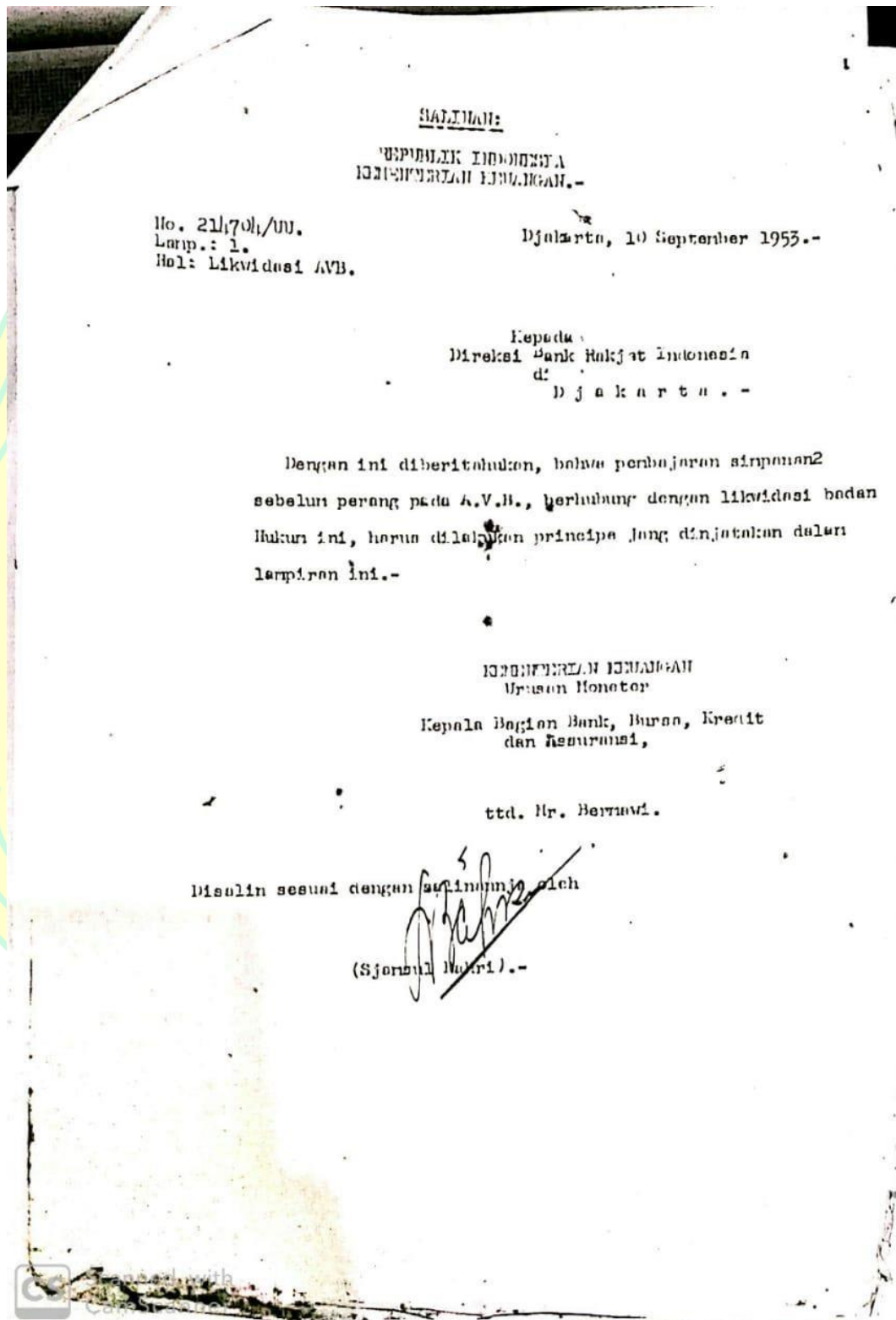
Peratoeran Pemerintah Pengganti Oendang-Oendang No.10 tahoen 1946 tentang pembawaan uang dari satu tempat ke tempat lain

Sumber: Arsip Nasional Republik Indonesia, Arsip Sekretariat Negara RI No. 378

Lampiran 13

Peralihan Likwidasi AVB kepada Bank Rakjat Indonesia

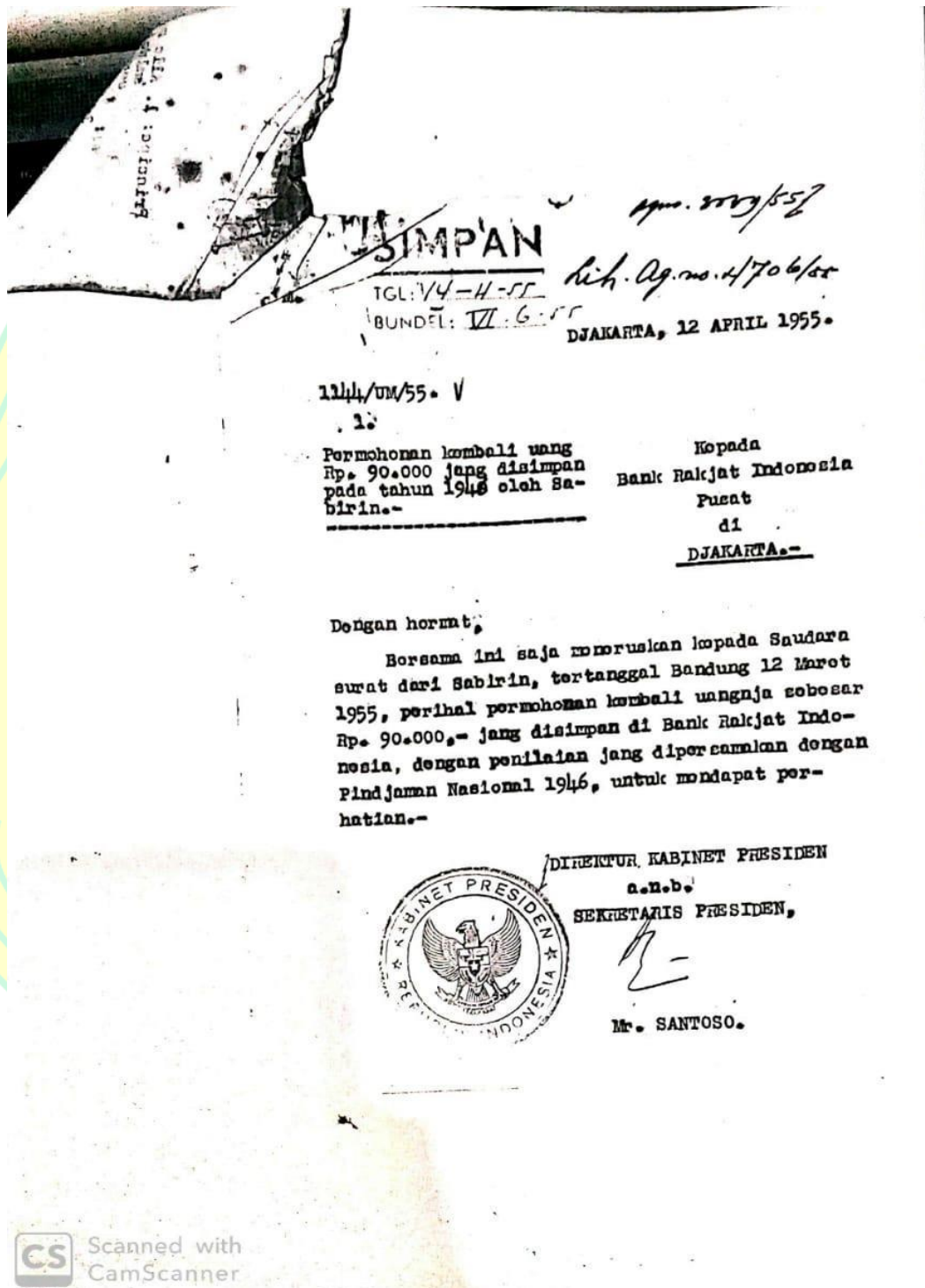
Lanjutan lampiran 13

SALINAN:

- Principe: 1. Alle mutaties na 8-3-'42 (de einddatum van het vooroorlogssaldo) worden beschouwd te zijn gebaseerd op een nieuwe overeenkomst tussen bank en cliënt. (Dus vanaf 9 Maart 1942).
2. Begint de cliënt na 8-3-'42 met een geldopname, dan wordt deze opname niet beschouwd als een dispositie op het vooroorlogssaldo, maar als een nieuwe schuld met het vooroorlogssaldo als zekerheidsstelling.
3. Begint de cliënt na 8-3-'42 met een geldstorting, dan wordt deze geldstorting beschouwd als een nieuw tegoed.
4. Alle opnamen en stortingen na 8-3-'42, welke kunnen hebben plaats gehad hetzij in Japans geld, hetzij in Japans - en URI geld, hetzij in URI geld alleen, worden beschouwd als opnamen en stortingen in URI geld, welke in tegenwoordige rupiah worden omgerekend met toepassing van U.U. 1946 No.19 besluit No. P.U.47 (v.w.b. de opnamen en stortingen in hetzij Japans geld alleen, hetzij in Japans - en URI geld) of met toepassing van besluit No. P.U.47 alleen (v.w.b. de opnamen en storting en in URI geld alleen).
5. Resulteren de mutaties na 8-3-'42 in een surplus-opname aan het einde van de Jap. bezetting, dan staat de cliënt voor het betrokken bedrag debet bij de tegenwoordige B.R.I. De cliënt wordt geacht van deze schuld bevrijd te zijn door een (denkbeeldige) overboeking van het betrokken bedrag van laste van zijn vooroorlogs tegoed ten gunste van de B.R.I. zodat de A.V.B. deze cliënt nog slechts dienst vooroorlogs tegoed minus bedoeld bedrag schuldig blijft.
6. Resulteren de mutaties na 8-3-'42 in een surplus-storting aan het einde van de Japanse bezetting, dan staat de cliënt voor het betrokken bedrag credit bij de tegenwoordige B.R.I. De AVB is de cliënt het volle vooroorlogse tegoed schuldig gebleven. Betaalt de AVB in liquidatie hem ook bedoelde surplus storting uit dan moet zij daarvoor de B.R.I. debiteren.
7. De vooroorlogse tegoeden, welke ten laste komen van de A.V.B. worden gesaneerd volgens de regeling van Maart 1950. Het alsdan te voorschijn gekomen bedrag aan contantgeld, wordt verminderd of vermeerderd met de surplus-opname of surplus-storting bedoeld bij 5 en 6.

Lampiran 14

Simpanan Oeang Jepang atas nama Sabirin di Bank Rakjat Indonesia Tahun 1946

Sumber: Arsip Nasional Republik Indonesia, *Arsip Kabinet Presiden RI No. 366*

Lampiran 15

Permohonan Pengembalian Uang Djepang menjadi Uang Rupiah atas nama Sabirin sebesar Rp. 90.000,-

TJONTOH SUKIB

**KANTOR BESAR
BANK RAKJAT INDONESIA**

Ba
27/4-55
Djakarta, *25* April 1955.-
Aktus. 114/4/55 terlampir

No. *57* /Liq./K.V.B.
Lampiran: 1 salinan.
Hal:

Sch. G. S. P.
Ba
27/4-55

Kepada
Kabinet Presiden
Republik Indonesia
di
D J A K A R T A

Surat Direktur Kabinet Presiden ttgl. 12-4-1955 No. 1144/UM/55.

Kel: Simpanan Rp. 90.000,- uang Djepang a.n. Sabirin pada BRI Magelang.

Dengan ini diberitahukan bahwa penalisasi kembali simpanan uang Djepang a.n. Sdr. Sabirin pada B.R.I. Magelang menjadi uang Rupiah sekarang telah kami lakukan berdasarkan peraturan2 tentang nilai uang tab. seperti yang ditetapkan oleh Kementerian Keuangan dalam suratnya ttgl. 10-9-1953 No. 214704/UU (lihat lampiran). Dengan demikian djelaskan kiranya bahwa dalam hal ini B.R.I. tidak menjimpang dari perkiraan2 yang berlaku. Kemudian harap menjadikan periksa sdaaja.

SIMPAN

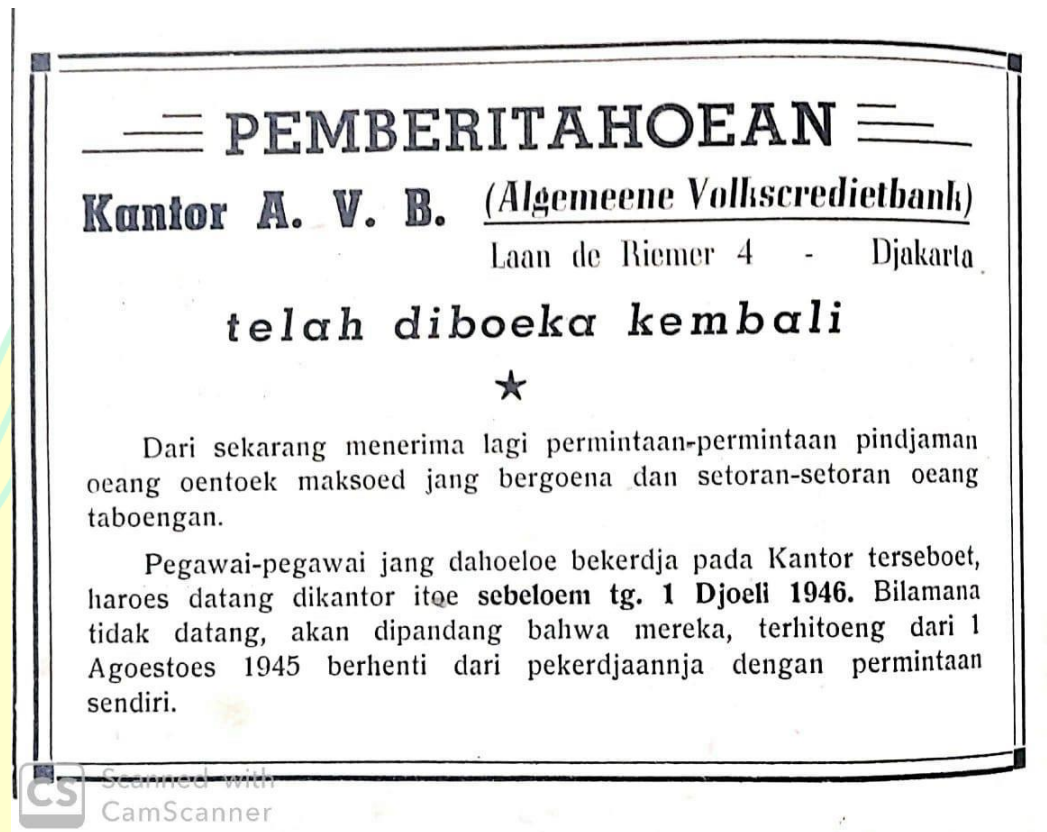
KABINET PRESIDEN
AG-... *4706, Bab...*
TGL. ... *27.4.55*
BUND...

DIREKSI BANK RAKJAT INDONESIA
Direktur,
(Mr. Sumardi Mangunkusumo).

BANK RAKJAT INDONESIA
KANTOR BESAR
D J A K A R T A

Lampiran 16

Pemberitahoean Kantor AVB (*Algemeene Volkscredietbank*) telah diboeka kembali

Sumber: Surat Kabar Pandji Rakyat, 6 Djoeni 1946

Lampiran 17

Ma'loemat Lt. Djenderal Sir. M.G.N Stopford Mengenai Pembaharoean Keoeangan

MA'LOEMAT

DARI

Lt.-Djenderal Sir M.G.N. STOPFORD, K.B.E., C.B., D.S.O., M.C.,
Panglima Tertinggi Tentara Serikat di Indonesia

Pembaharoean keoeangan

OLEH KARENA:

Pertama: haroes diadakan soea-toe soesoenan keoeangan jang sehat di Indonesia oentoek mentjegah roentoelnja soesoenan ekonomi negeri dan oentoek mengadakan alat pembajaran goena memperbaiki perdagangan biasa,

kedoea: Pemerintah Keradjaan Belanda adalah Pemerintah jang diakoei berdaulat maka alat pembajaran jang sah hanja oeang Hindia Belanda jang diakoei oleh doenia Internasional sebagai oeang jang sah bagi negeri ini.

MAKA OLEH SEBAB ITOE SAJA MEMBERI PERINTAH SOEPAJA:

Pemimpin² Tertinggi dari A.M.A.-C.A.B. (Allied Military Administration-Civil Affairs Branch) jang berada dibawah pimpinan saja akan mengeloearkan perintah² jang perloe dan mengambil tindakan² jang perloe oentoek mengeloearkan oeang Hindia Belanda di negeri ini dan mengatoer pemakaian oeang Djepang boeat sementara serta kemoedian mentjaboet oeang Djepang tadi.

Letnan-Djenderal M. G. N. STOPFORD
Panglima Tertinggi Tentara Serikat
di Indonesia.

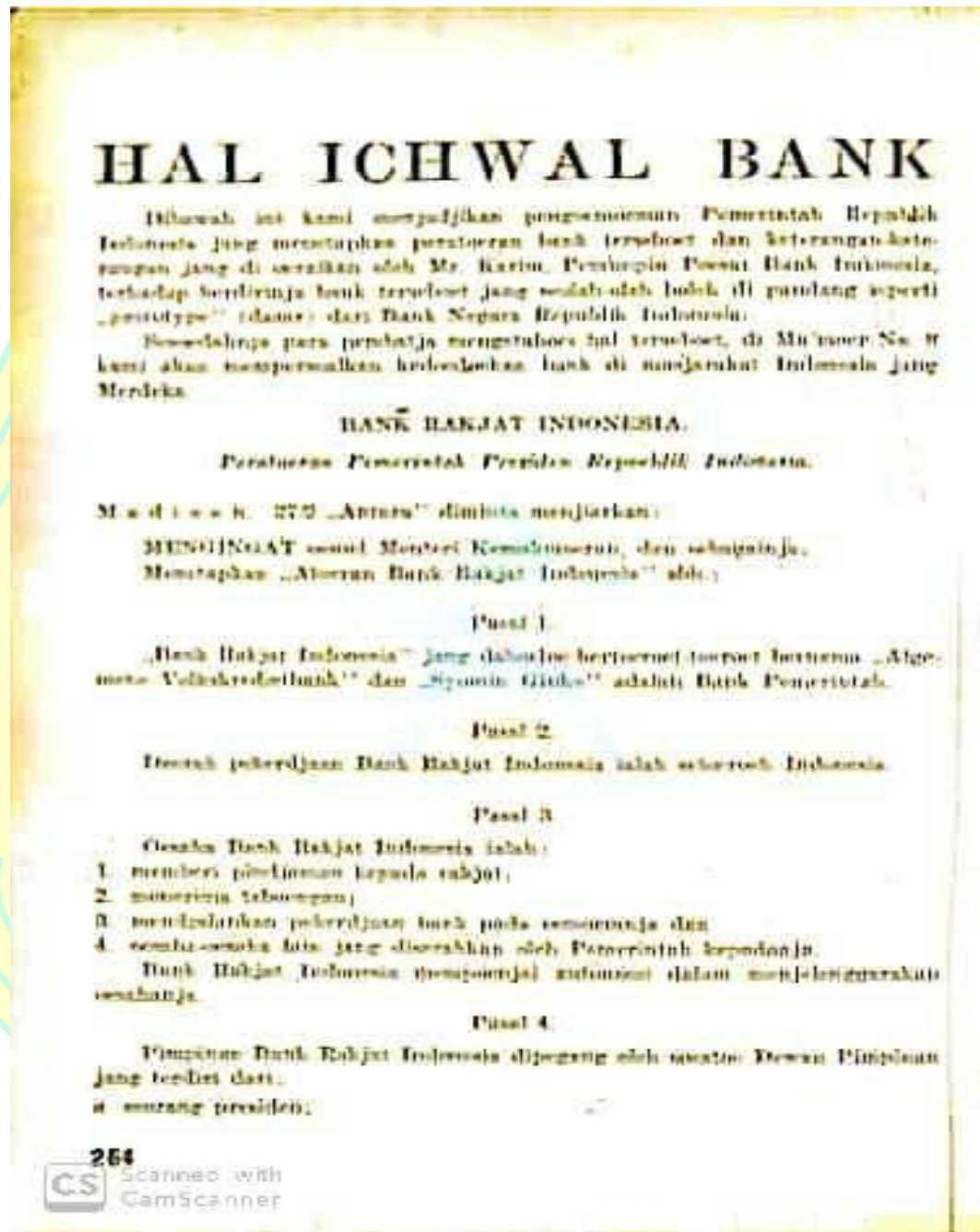

Scanned with
Djakarta, 6 Maret 1946.

Sumber: Surat Kabar Pandji Rakyat, 7 Maret 1946

Lampiran 18

Bank Rakjat Indonesia, "Hal Ichwal Bank"

Sumber: Majalah Makmoer, 10 April 1946, hlm. 264

Lampiran 19

Pengumuman Republik Indonesia Serikat, Kementerian Kemakmuran Mengenai penggabungan BARRIS Menjadi BRI

S a r i

REPUBLIK INDONESIA SERIKAT
KEMENTERIAN KEMAKMURAN
DIJAKARTA

Lampiran : 2.

No. 1945 / T. U.

P E N G U M U M A N.

Kementerian Kemakmuran Republik Indonesia Serikat sesuai dengan perundang-undangan dengan Kementerian Pertanian Republik Indonesia yang mengenai *Bank Rakyat Indonesia - Algemene Volkscredietbank (BARRIS)* — mengumumkan sebagai berikut :

1. Sebagai Presiden Direktur dari Algemene Volkscredietbank (BARRIS) dan sekutunya M. HARSADI dan tempat kedudukannya di Djakarta, Indonesia di Djakarta tetap masih dijalankan
2. Tjantung A. V. B. (BARRIS) yang masih ada di daerah R. I. (daerah R. I. yang ada di cabang B. R. I. dari Republik Indonesia.
3. Nama Bank R. R. I. S. yang hingga sekarang dipakai untuk „A. V. B.“ digantikan menjadi Bank Rakyat Indonesia (B. R. I.) Dengan ini cabang A. V. B. yang ada di daerah Republik Indonesia juga memakai nama B. R. I. tetapi kantor Pusatnya tetap di Djakarta.

Pengumuman ini berlaku mulai tanggal 16 Maret 1950.

KEMENTERIAN KEMAKMURAN
Direktur Jenderal Perkonomian,
Ir. DARMAWAN MANGUNKUSUMO

Dikeluarkan pada tanggal 22 Maret 1950.
Kepala Djawatan Tata-Usaha,
ttd.
(Mr. Ribowo).

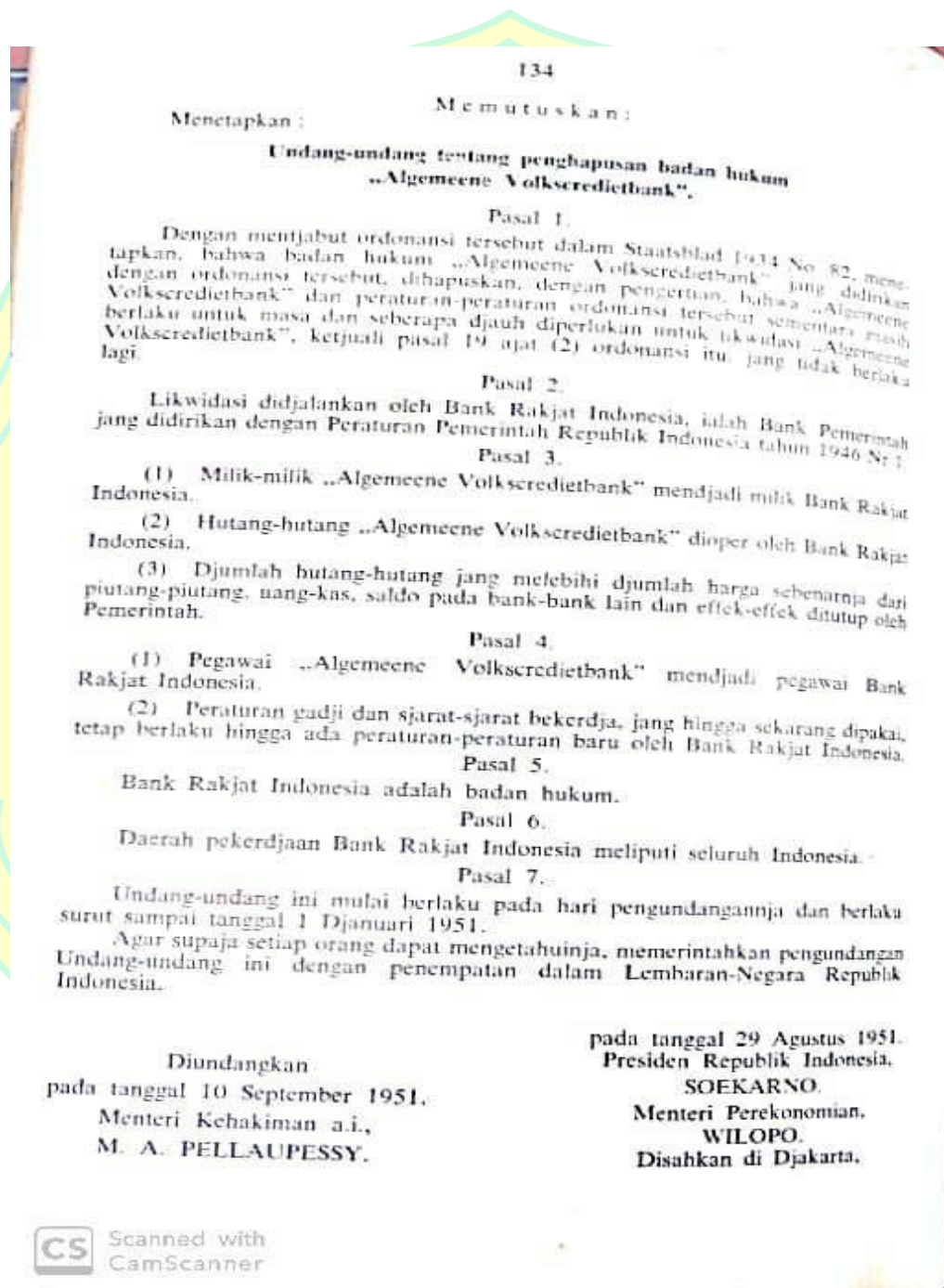
Turunan untuk yang kedua kali
oleh :

(Soewarno).

183

Lampiran 20

Undang-Undang Tentang Penghapusan Badan Hukum AVB "Algemeene Volkscredietbank"

Sumber: Warta BRI, April 1954, hlm. 134